

بمجلس

نسخه سی ۱ غروشد

۱۰ تموز سنه ۱۳۳۰

نومرو : ۵-۲۱

اخوت فکری

۱ ممالك عثمانیه ایچون سنه لکی ۴۰ آلتی آلتی ۲۵ غروشد
۲ ممالك اجنیه ۱۲ ۷ فراتقدر

آبونه شرائطی :

محل اداره سی : باب عالی جاده سنده
یکی عثمانلی مطبعه و کتبخانه سی

بر حیات اولدیفنی ده آریجه درپیش ایتدیگم زده علویت
فکریته حریت آمانه در حال واصل اولورز .

•••

مشارالیهک شویترلی پک شایان نظر در :
« ای حاکمین بلاد ! طول عمره مظهر اولدیگز ...
حال بوکه بو عمر طویلکنده جور و ظلمکنزی تزیید اباه
مشغول اولورسکیز سزنجیون طرق معالی بی کور-
میورسکیز ؟ ... عمرنی قادیئرل آرمسند کچیر بیلدیگیز
برجوق آدمیلر واوردرکه صیره می کلنجه میدان حرب
ووغاده فداکار بر قهرمان شجاعتیلر محاربه ایدرلر »

« خلقد صبر سز بر انظار وار : هر کس شو جوعیت
صامتة بشریه ده طریق حق و صواب دلالت ایدم چک بر
امامک ورودنی بکله یور ... لیکن بو برظن کافریدن
عبادتدر ؛ حقیقده صباح اقشام ، هر زمان انسانه مستشارلق
ایدن « عقل » دن باشقه امام بالحق یوقدر اکر سن
اوکا اطاعت ایدرسهک ، سکا حرکات وسکنانکده دائم
رحمت جلب ایدر »

« شو کوردیک مسالک و مذاهب مختلفه یوقی ...
بونلر رؤسایه جذب منافع دنیویه ایدم چک اسباب
و وسائطدر خلقل غرض حقیقی می شو وسائل انتفاعله
تمتع ایتدکر ؛ یوقسه عزت نفسه مالک ، یا خود مسلک
ذل وقناعه ... الیک اولانلره رقت کتیره چک اورنده
کیسه یوقدر . »

« الیکدن کلدیکی قدر حال انفرادده بولون ...
چونکه طوغرو سوز سویلین آدم ، یاننده بولان
جامعه آغیر کلیر »

(ابوالعلا) نک بولدینی : ورده حکام وولاتک نه درجه-
لرده مألوف استبداد اولدینی سویلک حاجت وارمی ؟ ...
کندی بی ، بنه غفلت ایدوب طبع مستبدانه مه مالک اولان بو
اصحاب حکومتک ، اشغال ایتدکاری مقام اعتبارله بو یولکلک
شانی مقتضای اوله رق معالیانیه مالاری لازم کله چکنی
دوشونیور واونلری « نیچون طرق معالی بی کور میورسکیز »

هریری کچمشدر . بونک ال قوتلی دلیلی اوزیه بی کورن
آمریقایلرک عالم مادی ایدم وروبالرله غلبه لیدر . او حالده
بوتریه دن جوق استفاده ایدم چکمز نقطه لر وادرر .
بول بورژمنک دبدیکی کچی خسته لر جکرلرینه بر آز تمیز
هوا ویرمک ایچون طاعلرده ، لطیف اقلیمله کیدرلر ؛
اوروبالیرایسه عنزم واردانلری تزیید ایچون بر قاج هفته
آمریقاه کتیمیدرلر . بزکرلرده درجه ردا تمیزی آکلامق
ایچون آمریقا اصولاتی تدقیق ایتلیر تاکه آنلری بالا آخره
اقتباس ایدم بیللم .

جلال نوری

شاعر و فیلسوف عرب (ابوالعلاء المعری) نک

فلسفیانندن

(مابعد)

شاعر حکیم (ابوالعلا) بکده موقراتیک « مساوات-
العموم طرفداری » بر مسلک فلسفی تعقیب ایتدیکنه شو :
« مصیبت وفلاکت کونلرنده برابر بولندیگ کیسه لر
حقیقده ، امام سعادت ورفاهتکده مودت و محبتکی
اسیرکمه ! .. بر انسان همجنسنه ثروت و سامان حالده
معین و مظاهر اولمازسه ، حق اخوت بشریه سی ادا
ایتمه مش اولور ... معاونات و مکارمنی یالکیز کنندی
یا قنایرینه تخصیص ایدن کیسه ، طریق ابدال و احسانی
بیلمیور دیمکدر . »

حضرت فیلسوفک بوراده موضوعنی تعمیماً ایراد
ایتمه می ، فکر قومیت و ملیت اساسی اوزرینه بنای کلام
ایتمدیکی ، حسن انسانیت و خیرخواهی بی همان هر مستحق
اولان شخص حقیقده - بلا ملاحظه جنس و قومیت -
صرف لزومی طرفداری بولدینی صراحة کوسته ربور
کندیسنک ناصل بر محیط اباه محاط ، نهمان ایچنده

اونوع ارباب ریا آره سنده طور و بد. اونلره ونا بلرینه ققاتیمون اولقدن ایسه حال اشراد و اعتزالده یاشامه لر بی توصیه ایله ختامه ایردبر یور .

..

دیورکه :

« وبا علنی مصره مخصوص برشی دکیلدر ... هان هر برده وبا واردر . عقلمز بزه ، انسانلرک موته ملاقی اوله جغنی بک واضح اخبار ایدیور ... الامان نداری او خبرک صحتندن عیجا بلاد فارس ، بلاد روم ، بلاد ترك ، یا خود ریه و یا مصر و یا خود سیاه ممالکی ، فلکک او کیزلی مصیبتی اظهارندن امینمیدر؟ ... او اولک لک عمران و مناعتی بوکامانع اوله بیلیرمی؟ ... دهرک جمله طبایعندن بری شودرکه : مقتول ضربه سی اولانلر قصاص و دیشمز قالیر ... »

علامه حکیم دیمک ایستورکه : مصرده وباخته لانی وارسه دیگر ممالک امراض و عللندن آزاده دکیلدر [۱] اکر مصرک مرضی بوشکلده جلو نما اولورسه دیگرلر باشقه شکلدره سرغون اولور . مونک کیره دیکر بر واری؟ ... بونی هر عاقل متفکر بیلیر ، آنجق شاعر دیگر هرک دیدیکی کیی :

« تغیرت الاسباب والموت واحد ،

« اولوم بر اولدینی حالده سیدلری مختلفدر »

بوسوزلرله غفلتدن ایفاظ ، انسانلری طوغرو دوشونمکه سوق ایدیور .

..

ینه دیورکه :

« حیاتده محاسنه بر مشقندر . شوا و زاق موت باری برکسه ال بوشالیدی ، کوز یاشاردی ، نفس آماله طالادی ، کوز دیکیلدی اوتیه طرفدن کیجه قارا کلغنده آنشلرینی یاقوب اطرافه ضیالر نشریله شان

[۱] آکلاشیلورکه مصر اوتهدن بری و باعلتبله مشهر ، اوزمانلرده و یا به مشهر و مقر ایش ...

دیهه معاتب قلیور . فقط بو غفلتی « تجاهل العارف » نونعدن کوسته ربور . واونلری بر تمثیل ایله ، عمری قادینلره کچیرن بر آدمک بیله صیره سنده بر همت عالیله کوسترمکده اولدینی ذکر ایله الزام ایدیور .

صوکره اولی الامرک یومضالنه قارشلی خلقک ، کتله صامته تابعه نک مدار تسلیمت اولمق اوزره بر امام بالحق هک کلوب علمی بوجور و ظلمدن تخلص ایدمجهکی اعتقادینی بسله مکله متوکلانه صبر و تحمل ایلمکده ، فقط بو انتظارک عبث اولدینی ، انسانک اصل نجات و سلامتی کندی عقلک استعمالیله استحصال ایدمیهلجهکی ، موافق شرع و حکمتده بوندن عبارت اولوب اوکا هر توفیق حرکت ایدمک طریق صسوانی بولمش اوله جغنی ذکر ایدیور . بو توصیه یی بر آرزو تمیق ایدرسه حکیم فاضلک ، انسانلری تحصیل علم و کماله سوق و تشویق ایستدیککی آکلارز ؛ زیرا استعمالندن استفاده ایدیهلجهکی عقلک عقل سلیم و حکیم اوله جغنی ، بونکده علم و معارفله نور و توسع ایدمجهکی طبعییدرکه « انسان آنجق مساعیدنک محسولنی الله ایدر » ماندمکی آیت جلیله قرآنیهده بونقطه یی دیگر افاده ایله آکلامش اولور .

حکیم داهی بورادن دیگر بر مقامه کچوب بشریتک شواختلاف شوننه نظر ایدیور و حق آرامق ادعا سنده بولنان شوانسان کومه لرینک بری برند آیری طرق و مسلک تعقیب ایدمک بر اولمق لازم کان طریق حقدن تباعد و یکدیگردن تفرق ایتمکده ، لکن بو کتلات آدمیه نک اکثریتی تشکیل ایدن عوامک بلاتامل و تعقل بعض اغراض شخصییه و نفسیه دنویه تعقیب ایدن مداهن و ریا کلارله تبعیت ایلمکده ، بونلرک یوزندن احراز مقامات ریاست ایدن او مرایشلرک جرمنافدن باشقه برامل قووالا ماقده اولدینی ، حقیقتده بر جوق شایان مرحمت و معاونت ابنای جنسک بونلرک هیچده انتظار رفته کورنمه مکده بولندینی ایله ری سوربور و بومظلومه سی ، انسان عاقل و کاملک ، حق بین و حقایق کو اولان حکیم فاضلک .

سسیله خطاب ایدیور . . . لکن یازیق که نه دیمک ایستدیکنی آکلایه میورلر . . . ای انسان ! .. اگر-ن یالکیز زیارت مکه ایله نائل جان اولورسه که نه موطلو-سکا ! .. ، بر جوق انسانلر وارد که عبادات مفروضه بی برینه کثیرمکه آخرتی قازانمش اولق خولیا سنده بولورده آرتیق معاصیک هر نوعی یایمقدن ، فکرآ ، اخلاقآ ، حتی فعلاً بیک تورلو سیئاتی اجرادن چکنمز . ایسته حکیم کاملک اخطاری بوکی اولانله قارشیدر .

..

حکیم مشارایه دیور که :

« بر طاق انسانلر ، محرابلره کرامتله کویسته رده رک قورقوندقلری کی ، دیگر بر طاققلری ده مشارب مخصوصه لیه غبطه بخش اولورلر . »

عمرلری معابد ومساجده کیره رک کندیلری ورع وتقوی ایله ، زهد وصلاح ایله خلقه منزله ولایته طاینتان ، دیگر طرفدن رطاق مسالک ومذاهب خصوصیه وخفییه بالسلوک خلقه قیمت حقیقه لرندن پک زیاده بوبوک کورون نیجه انسانلر واردر . بولر انظار جهله وکوته بینانده براحتام غیر مستحقه مظهر اولق داعیه سنده در حکیمک اشارت ایتک ایستدیکی کیمسه لر ، بونوعدن اولانلردندر که بوییتی ولی ایدن شو: «ا کر مواظب صلاة اولان کیمسه ، بوعبادتیه برمکیدت ومفسدت املنده بولئورسه ، اوعبادتی عمداً ترک ایدن ، جناب حقه البته ده یاقیندر . »

بیق ایله او مطالعه سی تأیید وتیور وعسداً نازک صلاة اولانلری ، ریا مقصدیه عبادتلی پرده آمال اغفال ایدیلرله ترجیح ، اولنرک عند آلهده ده مقبول اولدقلری تلمیح ایدیور . صوکره علاوه ایدیور که : «طوبراقی عنصرینه رجوع ایده جک اولان (آدم اولادی) بهوده افتخار ایجه-ین . . . کورمیورمی که اوطوبراقدن یابیلان دستیلر دوکوله دوکوله اعمال اولور ؟ ... »

وشرف آرایانلر ... حال بوکه یاشایان برانسانک حیاتنده آرادینی شی ، وجودنی برکوملکه ستر ایتک ، قارتی طوبورمق ، امراضدن مصون بولنقدن عبارتدر . بوسورتله حقیقت قطعی حیاتی قصه جه تصویر ایتدکن صوکره حیاتک دیگر صفحه سته انتقال ایله شویله دیور :

« قبرینه کین ایسه ، آرتیق عالم حیاتنده کچیردیکی احوالدن ، طوبلادینی اموالدن متأثر وعلاقه دار دیکلدر . . . اوطوبراق اولمشدر ، اییکره صارملق وی مزراقلره اولرملق اونک نظرانده مساویدر . »

حی ایله میت آره سنده شومقایسه بی یابدقن صوکره روحی ایله جسدی بیننده شویله بر قیاس یایور :

« روح ، جسدنی تعیب ایدم بیلیرمی ؟ . . . زوالی جسد ، بییرایجه قدر اوکا خدمت ایدی . . . اوایسه اوکا نیجه عجیبه لرنی تکلیف وتحمیل ایدردی ... روحمک بوتکلیفی ، بعضاً برر ، بعضاًده ایکشیر اوله رق وقوعوردی . . . »

نهایت شو نتیجه بی چیقاریور :

« آدمزاده ، آغاجلره بکزمیور ، بولر هر سته میوه ویرر ، اوری ایسه نفسنه ظلم ایدر . . . هایدی بویا ایله صاجنک آقی ستر وتغیر آتش اولسون ! ... لکن قانسوری چیقادیی زمان اوکا برچاره بوله یلیورمی ؟ انسانلرده اسیر سیئات اولانلرک حالی بویله جه تصویر عواقبی اراندن صوکره حسن العاقبه اولانلره نقل کلام ایدیور :

«ا کر آدم اوغلی دهرینک مصائبه کندینی اوغرا تماشا ، ارتکاب کذب وفواحش ایله ممش بولئورسه ، والدیه سی برعائله معروفه قیزی اولقله بر جاری بولنق آره سنده فرق یوقدر ؛ بو حکم ستردر . . . شویترله ده منظومه سته نهایت ویرور :

«نمده موت حوضلری آره سنده بریرم وار . . . یالکیز میعاد میین دیکلدر . . . زمان اولادینه یوکسک

بی حس و شعور اولان نجوم و قرک البته تعجب ایدمه .
جکله ری ، قرقه وارمه باجقلرینی آکلادور . شوراده
برده لطیف برصنت واردر : سناک کواکب و قرخی ،
یوقاریدن انسانلر اقبال و حرکانه بر مرآق و مشا
هدش کی ذوی الارواحی جادات ایله اوانا در بر مق ایستور .

« ایشته شیمه دیک باقی م ، موجودم ... غائب
اولانلر حقنده هیچ بر علم یوی ... بلکه کیدنلر ،
الله ده یاقیندرلر .
بومطلع ایله باشلایان حکیم ، عالم آخرت حقنده بر
فکر و ملاحظه در میان ایتک ایستمدیکنی ایلادن صوکره
دیورکه :

« نفس ، عدم قورقوسیله بقا آرزو سننده در ... حالبوکه
انسانک نقای میدی مجرب برزهر در .
بویته یاقان ، شاعر حکیمک حیات علمداری
اولدینمه ذهاب اولور سده مشار لیک طمن ایتدیک نقای
مجرد دیکل ، « طول بقا » در که بوکا « ازل العمر » دینیر .
حقیقه حیاتنمقصد اوزون یاشامقندن عبارت اولما یوب صحیح
وسالم ، سعید و شاد عمر کچیرمک اولدینی حلاله طول
بقاده بر جوق مشاق و محن مند مجرد .

« اقوامک کافه ی - کرک اهل و اقارب آره سننده ،
کرک دیار غریبده - همه حال قطره موتدن کچر . ارض
ایسه عینله نرم کچی بو مخلوقاتدن بیر ، ایچر ، اولنرله
غدا نیر . »

بویکی یتده دیمک ایستورکه : ذوی الحیاتک قانون
متبوعی ایجابجه عدم وجودک لازمه سیدر . بوکا قارش
عزت و اختلاطک ، تقرب و نباعدک هیچ بر تأثیر
اولماز . ارضده بو موجوداتی بدالها لاک افنا و تحلیل
ایلله اونکله تغدی ایتکده ، اوده ذی الحیات کچی رزقی
آرامقده در .

« کویا که کچرک ضیاسی ، مهالکله عملو اولان صباحک
خلق اوزرینه چکدیک بر قینچدر . »

« جائزکه اوندن (یعنی تکرار عنصرینه رجوع
ایدن کیمسه نیک طور اغاندن) تصادفاً بر کرده بر قاب
یایلیدمه هراسته بن اونکله صو ایچر و یایمک بیر ...
کذا - کندی خبری اولما یه رق - بر ملکدن دیکرینه ده
نقل ایدیلر باقی شو ییچاره به که محو و هیا اولدقندن
صوکره غریبتارده کزیور ! ... »

حکیم ذوقونک شویانات مدققانه و واقفانه سنک
نه قدر مطابق حقیقت و موافق فن و حکمت اولدینقی
تکراره حاجت یوقدر . بواقاداتیله حقایق قینه نه کوزل
ابضاح ایتش بولنور . بر کره انسانلره مصیر و مآل لرینی
تفهیم ایله مدت معینه حیاتیده کچیر یله جک عمرک جدیت
وسلامت فکر ایلله امراری استمداد بشرک مساعد
اولدینی کالانه وصول ایچون ریادن تباعد لزومنی توصیه
ایدیورکه خلاصه املی ده : انسانلرک قلب و قابل لرینک ،
بواطن و ظواهرینک برلشمه سنه اعتنا قضیه سنندن عبارت
قالور .

کذلک دیورکه :

دوستمه اکرام ایتک نیم اوزر مه واجب اولنجه
کندی نفسه احترامده - شهمنز - اونسبتده ودها
زیاده واجبدر . بن یمین ایدرم که انسان فقیریده ،
دارات و حشم ایلله محاسط اولان بر حکمداری ده عینی
قوتده ذم و تنقید ایدر لکن نه دیمه لی ؟ ...
کجه نیک ییلدزلری . یا خود بدر منوری ، نرم شو حالزه
باقوب تعجب ایدمه مزلریا ! ... »

ایلاک یتده مقتضای انسانیت اولان دیکره و اونک
سائق اولوق اوزرده نفسه لزوم احترامی بیان ایتدکن
و ایکنجی یتده انسانلرک شوقاعده به رعایت طورسون
بالعکس مه هانکی طبقه دن اولورسه اولسون دیکر لرینی
فصل و ذم ایلله مجبور بولندقلرینی قسم تأیید ایلده دکن
صوکره اوچنچیسنده بشریتک شو حال غریبته تعجب
ایدجهک انظار عبرت اربابنک قلتی ایتاه بوغر ایتلره

حكيم عارفك بويي :

آيتن صفا و كدر در ليال هپ
كون طوغماند شيمه شيدن نهر طوغار

ينك عكس مضموني افاده يعني كچه لرك توليد ايتديكي
اكداري قيلنج ضربه سيله اناي بشره صبا حرك
ايندirmekده اولديني ايا ايديور كه تماميله :

« الياي من الزمان حياي

مغلات قلدن كل مجيه »

ييتكده معكوس ويا متمميدر .

« برانسان درهمك اقبالكه مظهر بولتورسه ، كندى ،

نفسى حقنده كي اخباراتى - كاذبه اولسه - تصديق

اولتور ... سن ، مكر وخدعه ايله بكا نافع و ناصح

اولديكي توهم ايتديرمك ايتيورسك .. هيات ، كندى

ايلركي چكمكدن باشقه برشى يادينك بوق .. سن ،

دوستك اتى طانلى طانلى ييورسك ده صكره خلقه قارشى

هيچ برشى ييمك ادعاسنده بولتورسك ! ! ! »

حكيم فاضلك بوسوزلرى ، زمان حالدهده اعتراض

قبول ايجمين حقاقتدندر . بواج ييتك روحنى برقطه

تشكيل ايديور : « انسانلرك منفعت دوشكونلكلرى ..

بور ايديله ييمجك برحققت واضحهدر . انسانلرده

حكيمفرما اولان منفعتدر ، « حق » كلمسى اورتهده

بريالدزدر . ذاتا فلسوفلر كه ان هر جمله سنده تكرار ايتديكي

« ريا » ده اونك ايجاييدر . خلقى رياه سوق ايدن حب

منفعتيدر . منفعت بلكه نيلمه ين كيمسه به قارشى رياهده

لزام كورولمز . منفعت غلبه سيله برچوق خلقك ارتكاب

كذب و نفاق ايتكده اولدقلى ده بيان ايديور .

« باديهده دوم سورولرني چالان سارقلر اولديني كي

جوامع واسواقدهده خيرسز وارددر . بوريكلر كنديلرينه

« عدول » ويا « تجار » نامى وردكلرى حالده اوبرلرينه

« اهراب » دينليور . »

شوايكي ييتده بويوك برحققت مذكوردر : بدويلر

طرفندن صدور ايدن قبايج ، متجاسرلرينك بداوته ،

جهالته وريليور ؛ فقط هر حالده قباحتلرى ستر وانكار
اولتيور ؛ لكن عيني حكيمده اولان سيئات شهريلر (حضريلر)
طرفندن صدور ايندجه بونلره هان بررامم مناسب ورك
صورتيله مستور قيلنور ؛ مثلا عدول و تجار عنوانلرى
آلتده ياييلان سيئات كوزه چاريمور . تعبير ديكرله
كرك عدول (حكام) ، كرك تجار بوصفتلرينك وركيكي
صلاحيله ايله سرقترده بولتورلر كه حائر بولندقلرى
عنوانلر كنديلرينك اوسيله لرني ستره مدار اوليور .
بوصورتله جناب فاضل بدوى ايله مدنى آرسنده برمقايسه
يايمش اوليور .

« براركك . قريبنه سنه ، بروظيفه طييمه ينى ادا

ايچون ، اوت براوچي مخلوق مكتسبك وجودى ايچون

تقرب ايتدى . قريبنه سنى ، حل مدتجه مشقت چكدى .

نهایت حلمنى وضع ايلهدى ؛ بونكله ده حسابى

قابلمش اولدى . اوقادين آرتيق اصلته اعاده اولتور .

ناصل كه هرذى حياتك « دورت قديم » . (عناصر

اربعمه) انسانى وارددر . »

حكيم متفغن ، شواوچ ييتيله حكمت حياتى ، قانون

لايتغير طبيعى مختصر ا مفيداً قضمين ايتشددر . بوحامدك :

« پدر ، مادر قايير زائد دوشنجه برمهده برملود ،

ييتك بك اولجه سوبله نمش مقاديدر . »

« اكر صورارسك قصور ومعاييم بك چوقدر .

عجبا هانكي آدمك قصور ومعايي بوقدر ؟ ... انسانلر ،

يالينز ظواهر ايله حكم ايدلر ؛ بوقسه مستور وغائب

اولان احوال اونلرك مجهوليدر . حيرت كه بونلر سيئات

وقبايج ايله افتخار و اغترار ايدلر . اونلرك قلب ولسانلرى

كذب و نفاق ايله مملودر ... بيلم ناصل اوله بيلور كه

بر آرسلان ، ديشلارى و بجهلرى بوزولش ايكن ، كاشانه

قارشى تفاخر و صولته قاليبشين ! ! ! ... »

بويتلردن آكلاشيلور كه (ابو العلا) نك دورندهده

اكثر خلق سيئات ايله مفاخره ده بولتورلر مش . كنديسى

بونلره تعجبيله مزوج تعريفانده بولتور . ع . سنى